

Sollentuna författningssamling

Biblioteksplan 2026-2030 för folkbiblioteken

Kultur- och fritidsnämnden

Antagen av kommunfullmäktige	Ikraft	Tillhörighet
Kommunfullmäktige 2025-12-11 § 136, dnr KS-2025/01445	2026-01-01	Kultur- och fritidsnämnden

Sollentuna

Sollentuna

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Bakgrund och syfte.....	3
3. De kommunala biblioteksverksamheterna i Sollentuna kommun	4
4. Folkbibliotekens fokusområden	6
5. Planering, genomförande och uppföljning	10
Revideringshistorik	11

Sollentuna

1. Inledning

Enligt bibliotekslagen, (SFS 2013:801) 17 § ska kommuner och landsting anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Kommunen är huvudman för all kommunal biblioteksverksamhet och det är också denna verksamhet som ska omfattas av biblioteksplanen.

I Sollentuna kommun finns både kommunala skolbibliotek och folkbibliotek. Skolbiblioteken sorteras under utbildningsnämnden, medan folkbiblioteken är placerade under kultur- och fritidsnämnden.

Biblioteksplanen för Sollentuna kommuns folkbibliotek är femårig. Den är ett strategiskt dokument som styr den långsiktiga utvecklingen av kommunens biblioteksverksamhet. Planen ger vägledning vid prioritering av utvecklingsinsatser och strategier, och utgör en grund för verksamhetsplaner där konkreta och mätbara åtgärder formuleras.

Planen ska även fungera som ett förankringsverktyg gentemot bibliotekets verksamhet och tydliggöra den prioriterade inriktningen för verksamheten under perioden 2026–2030.

2. Bakgrund och syfte

Biblioteksplanen utgår från ett antal centrala samhällsutmaningar.

Skönlitterär läsning konkurrerar med digitala medier och andra fritidsaktiviteter. Internationella studier, såsom PISA och PIRLS, visar en nedåtgående trend i elevers läsförståelse – en utveckling som dock tycks ha börjat plana ut.

Utanförskap, i olika former, påverkar individers delaktighet i det demokratiska samhället. Mot denna bakgrund är behovet stort av inkluderande mötesplatser.

Digitaliseringen har ökat tillgången till information, men också risken för desinformation. Utan adekvata källkritiska verktyg blir det svårt att värdera innehållets trovärdighet.

Den tekniska utvecklingen ställer nya krav på bibliotekens resurser och kompetens. Samtidigt står många utanför den digitala infrastrukturen, vilket skapar ojämlikhet i tillgången till samhällsservice.

Biblioteken i Sollentuna ska möta invånarnas och besökarnas behov och erbjuda ändamålsenlig och kostnadseffektiv service, i enlighet med kommunens prioriteringar och bibliotekslagen (SFS 2013:801). Denna biblioteksplan riktar sig till alla som bor, studerar, arbetar eller vistas i Sollentuna, och fungerar även som ett styrdokument för beslutsfattare och personal.

Biblioteken är politiskt, ideologiskt och religiöst neutrala och erbjuder ett brett utbud av medier och resurser som stödjer individers förmåga att orientera sig i en komplex omvärld.

Sollentuna

3. De kommunala biblioteksverksamheterna i Sollentuna kommun

Inom Sollentuna kommuns ansvarsområde finns skolbibliotek samt folkbibliotek. Dessa sorterar under olika nämnder, vilket är anledningen till att kommunens folkbiblioteksplan ska antas av kommunfullmäktige.

3.1 Sollentuna kommuns skolbibliotek

Sollentuna kommuns skolbiblioteksplan skrivs fram i ett eget ärende och utgår från skollagen, bibliotekslagen, läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11), läroplanen för grundskolan (Lgr 22) samt propositionen *2023/24:164 Stärkta skolbibliotek*.

I den nya lagen, som träder i kraft den 1 juli 2025 (*Prop. 2023/24:164 Stärkta skolbibliotek*), framgår att huvudmannen i biblioteksplanen ska precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. Lagen definierar för första gången vad ett skolbibliotek är och ställer även krav på bemanning.

Den nya skolbiblioteksplanen tas fram på uppdrag av utbildningskontoret. För arbetet har en referensgrupp skapats bestående av biträdande grundskolechef, rektorer, biträdande rektorer, chefen för stöd och utveckling samt skolbibliotekssamordnare.

Skolbiblioteksplanen är en strategisk utvecklingsplan som omfattar både grundskolan och gymnasieskolan. Enheterna använder planen som underlag i arbetet med sina skolbibliotek. Uppföljning sker inom det systematiska kvalitetsarbetet på både förvaltnings- och enhetsnivå.

3.2 Sollentuna kommuns folkbibliotek

Folkbiblioteken i Sollentuna kommun är organiserade under kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde och samlas under namnet "Biblioteken i Sollentuna".

Inom folkbibliotekens verksamhet ingår:

- Sollentuna bibliotek, huvudbiblioteket
- Arenabiblioteket i Edsberg
- Arenabiblioteket i Rotebro
- Bibliotekets webbplats
- Uppsökande verksamhet

Biblioteken i Sollentuna är offentliga rum som strävar efter att vara öppna och tillgängliga på lika villkor för alla - oavsett individens ekonomi, etnicitet, ålder, religiösa eller politiska övertygelser. I dagens samhälle fyller biblioteken en viktig funktion som kulturella mötesplatser och demokratiska arenor.

Sollentuna

Alla besökare ska bli bemötta med respekt och professionalism. Medarbetarna ska alltid ha besökarna i fokus, och fortsätta att arbeta med bibliotekens likabehandling och inkludering. Biblioteken i Sollentuna är hbtqi-certifierade hos RFSL, och arbetar efter de riktlinjer som måste följas för att få ha kvar certifieringen.

Biblioteken förmedlar litteratur, främjar läsning och stödjer bildning och lärande genom att vara en plats för människors fria kunskapssökande. Biblioteken erbjuder medier på olika språk, och fungerar som viktiga mötesplatser - exempelvis genom språkcaféer.

3.3 Sollentuna kommun, huvudbiblioteket

Sollentuna bibliotek ligger i nyrenoverade lokaler i Turebergshuset. Huvudbiblioteket har ett stort antal besökare med varierande behov och intressen. Det finns gott om studieplatser för barn och vuxna, och generösa öppettider bidrar till hög tillgänglighet. Biblioteket erbjuder ett mångsidigt programutbud för alla åldrar. Utbudet av medier är brett för både barn och vuxna och ungefär 50 språk är representerade i samlingarna.

3.4 Arenabiblioteken

Arena Edsberg och Arena Rotebro är Sollentunas två mindre folkbiblioteksenheter. De har ett särskilt fokus på familjer, barn och ungdomar, och fungerar som lokala kulturcentra och offentliga mötesplatser med stark förankring i lokalsamhället. Biblioteken erbjuder utrymme för utställningar och programverksamhet för olika målgrupper, och delar lokaler med flera lokala föreningar. Samverkan med lokalsamhället och ideella aktörer är en viktig del av Arenabibliotekens arbete. Genom meröppet är biblioteken tillgängliga även under obemannade tider för alla över 18 år med bibliotekskort, vilket bidrar till ökad tillgänglighet och flexibilitet för invånarna.

3.5 Bibliotekets webbplats

Bibliotekets webbplats fungerar som ett nav för kommunikation, dialog och digitala tjänster. Som kommunikationskanal är den bibliotekets förlängda arm. Webbplatsen utgör ett digitalt biblioteksrum, jämförbart med de fysiska biblioteksrummen, och är särskilt viktig för låntagare med begränsad möjlighet att besöka biblioteken. Användarnas behov förändras, och allt fler efterfrågar digitala tjänster och e-böcker. Detta ställer krav på en fortsatt utveckling av webbplatsen som en tillgänglig och relevant plattform.

3.6 Uppsökande verksamhet

Den mobila biblioteksverksamheten, med bibliotekscykel och biblioteksbil, besöker förskolor och bedriver uppsökande arbete riktat till barn och unga. Kapprumsbibliotek på förskolor med böcker på många språk samt bokholkar på strategiska platser i kommunen bidrar till att utjämna skillnader gällande tillgång till litteratur. Målet är att nå de barn som har längst till ett bibliotek, att komplettera det befintliga kultur- och fritidsutbudet i kommunen samt att sprida information om bibliotekens verksamhet – allt för att inspirera fler att bli biblioteksanvändare.

Sollentuna

För kommuninvånare som har svårt att ta sig till biblioteket erbjuds tjänsten *Boken kommer hem* – en personlig leveransservice av böcker och andra medier. Målgruppen är de med begränsad rörlighet, främst seniorer och personer med funktionsnedsättning. Syftet är att öka tillgängligheten till litteratur och att utvidga bibliotekets räckvidd till fler kommuninvånare.

3.7 Prioriterade grupper

Folkbiblioteken ska enligt bibliotekslagen (SFS 2013:801), 8 § ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. Detta sker bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar. Biblioteken i Sollentuna prioriterar barn och unga i både den dagliga verksamheten, programutbudet och resursfördelningen. After school- samt lovverksamheten på samtliga tre biblioteksenheter bidrar till att barn som växer upp i en utmanande socioekonomisk kontext ges möjlighet till kostnadsfria aktiviteter som syftar till ett varierat och jämlikt fritidsliv.

Vidare framgår i 4 § och 5 § att folkbibliotek även ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna samt personer med annat modersmål än svenska.

För att möta dessa gruppers behov ska biblioteken erbjuda litteratur på:

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska.

Dessa prioriteringar utgör en grund för bibliotekens arbete med att främja tillgänglighet, inkludering och språklig mångfald i hela verksamheten.

4. Folkbibliotekens fokusområden

Biblioteken i Sollentuna har definierat fyra prioriterade fokusområden för den kommande planperioden, vilka beskrivs mer utförligt nedan.

4.1 Läsfrämjande och kulturupplevelser

Enligt bibliotekslagen (SFS 2013:801) ska folkbiblioteken särskilt främja läsning och tillgång till litteratur samt främja kulturell verksamhet i övrigt. I Sollentuna kommun utgör läsfrämjande arbete en central del av bibliotekens uppdrag, då läsning är en grundläggande förutsättning för demokratiskt deltagande, personlig utveckling och livslångt lärande. Bibliotekens mål är att tillgodose behoven hos etablerade målgrupper och samtidigt nå nya användargrupper.

Litteraturförmedling och läsfrämjande insatser genomförs med stöd av medarbetarnas kompetens och engagemang, samt genom ett brett och tillgängligt medieutbud – från tryckta böcker till digitala resurser såsom e-böcker och ljudböcker. Enligt 8 § i bibliotekslagen ska folkbiblioteken

Sollentuna

ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga för att främja språkutveckling och stimulera till läsning. Detta sker bland annat genom att erbjuda litteratur anpassad efter deras behov och förutsättningar, samt genom aktiviteter och samarbeten med förskola och skola.

Utöver det dagliga läsfrämjande arbetet erbjuder biblioteken i Sollentuna ett varierat kulturutbud som syftar till att väcka nyfikenhet och läslust. Genom exempelvis författarbesök, poesiträffar och andra kulturevenemang ges barn, unga och vuxna möjlighet att möta litteraturen i nya former.

Biblioteken arbetar aktivt för att göra litteratur och kultur tillgängligt för alla, både genom fysiska och digitala lösningar. Genom satsningen på en biblioteksbil når verksamheten fler barn och unga i kommunen. Tjänsten *Boken kommer hem* möjliggör tillgång till bibliotekets resurser för invånare med begränsad möjlighet att själva besöka biblioteket.

Det här ska biblioteken göra:

- främja läslust hos alla, med särskilt fokus på barn och unga
- arrangera programverksamhet för barn, unga och vuxna
- samarbeta med BVC, förskolor och skolor genom till exempel bokprat och klassbesök
- fortsätta arbeta uppsökande med till exempel biblioteksbilen och bokcykeln
- öka tillgängligheten genom kapprumsbibliotek och bokholkar
- administrera Kulturrådets inköpsstöd för medieinköp för kommunen folk- och skolbibliotek i samarbete med Utbildningskontoret
- utveckla tjänsten Boken kommer hem för att nå fler invånare, exempelvis de med annat modersmål än svenska
- arbeta aktivt med utbudet av fysiska såväl som e-medier för att säkerställa att det är rikt, varierat och aktuellt
- Fortsätta arbeta med anpassad litteratur och verksamhet för personer med funktionsnedsättning
- erbjuda Legimus-registreringar gällande fritidsläsning för de med funktionsnedsättning
- samarbeta med lokala aktörer för att stärka kulturen och litteraturens ställning
- skapa inspirerande skyltningar.

Sollentuna

4.2 Kunskap och information

Enligt 2 § i bibliotekslagen (SFS 2013:801) ska folkbiblioteken främja utvecklingen av ett demokratiskt samhälle genom att bidra till spridning av kunskap och stödja en fri åsiktsbildning. Detta uppdrag utgör grunden för bibliotekens roll som öppna och inkluderade mötesplatser, där varje individ ges möjlighet att självständigt bilda sig en uppfattning i samhällsfrågor. Genom att tillhandahålla ett aktuellt, lokalt förankrat och mångsidigt medieutbud stärker biblioteket den fria åsiktsbildningen och medborgarnas aktiva deltagande i det demokratiska samtalet.

Biblioteket erbjuder även en fysisk miljö som främjar lärande och personlig utveckling. Det är en plats för studier och bildning, där både barn och vuxna ges möjlighet att tillägna sig nya kunskaper och inhämta information.

Mot bakgrund av ett förändrat säkerhetspolitiskt läge, särskilt efter Rysslands invasion av Ukraina, har bibliotekens roll inom totalförsvaret uppmärksammas i högre grad. I kommunens beredskapsplaner räknas biblioteket som samhällsviktig verksamhet med ansvar att upprätthålla sin funktion som demokratisk arena även under kris eller krig. Biblioteken utgör en trovärdig samhällsaktör och ska vid extraordinära händelser kunna fungera som en informationspunkt för medborgarna.

Detta ställer krav på biblioteksmedarbetarna att kunna stödja allmänheten i att kritiskt granska och värdera informationskällor. I ett snabbt föränderligt medielandskap är bibliotekets roll som kunskapsförmedlare och nav av tillförlitlig information av särskild betydelse – både i vardag och i krissituationer.

Det här ska biblioteken göra:

- Arbeta aktivt med skyltningar för att uppmärksamma ämnen som yttrandefrihet och minoriteters rättigheter
- arrangera programverksamhet som främjar bildning och det demokratiska samtalet
- tillhandahålla ett rikt, varierat medieutbud
- erbjuda studieplatser för alla åldrar
- fortsätta arbetet med beredskapsplanering och vara informationspunkt i händelse av kris
- kompetensutveckla medarbetare i källkritik för att möta utmaningarna i ett föränderligt medielandskap och stärka bibliotekets roll som oberoende informationsförmedlare.

4.3 Biblioteket som mötesplats

Biblioteken i Sollentuna är öppna för alla och strävar efter att vara trygga och inkluderande miljöer för människor i olika åldrar och med varierade bakgrund. Verksamheten arbetar aktivt

Sollentuna

för att barn, minoritetsgrupper, personer med funktionsnedsättning samt individer med annat modersmål än svenska ska känna sig representerade.

Tillgänglighet är en grundprincip – både fysisk och kognitiv – och biblioteken ska vara tillgängliga för alla grupper. Här kan varje individ vistas utan krav på motprestation eller tillhörighet. Bibliotekens funktion och användning varierar under livets olika faser.

Dagens bibliotek är inte längre enbart tysta bokrum, utan fungerar som öppna demokratiska arenor med högt förtroende i samhället. Genom ett brett och varierat utbud av kulturella program skapas möten mellan människor, idéer och perspektiv. Biblioteksrummet och dess aktiviteter ger möjlighet till social interaktion, där individer kan möta andra åsikter och föreställningar än dem de vanligtvis konfronteras med.

Biblioteket fungerar som ett så kallat ”tredje rum” – en hemlik plats utanför hemmet – där atmosfären är medvetet välkomnande, tilltalande och kreativ. Genom att vara en trygg och konstant närvaro i samhället erbjuder biblioteket en social infrastruktur som även kan aktiveras vid kris. Biblioteket håller öppet för alla även under extraordinära omständigheter och fungerar då som en lokal informationspunkt.

Det här ska biblioteken göra:

- Möta alla användare med vänlighet, respekt och professionalism
- arbeta för hög fysisk och kognitiv tillgänglighet på biblioteken
- Utforma miljöer som möter olika behov, så som samtal, läsning, studier och skapande
- Erbjuder en trygg mötesplats för gemenskap och lärande, genom föredrag och aktiviteter som exempelvis handarbetsträffar

4.4 Digitalt innanförskap

Enligt bibliotekslagen (SFS 2013:801) ska folkbiblioteken verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. I Sollentuna kommun arbetar biblioteken aktivt för att främja användningen av digitala resurser och stärka invånarnas digitala kompetens.

Bibliotekets e-resurser omfattar bland annat e-böcker, e-ljudböcker, webbplatser och strömmande film. Dessa resurser är tillgängliga dygnet runt och möjliggör flexibel tillgång till litteratur och information. Genom bibliotekets webbplats – www.bibliotekenisollentuna.se – erbjuds en tydlig struktur som synliggör bibliotekets utbud, särskilt i relation till prioriterade grupper. Webbplatsen uppdateras kontinuerligt för att säkerställa tillgänglighet, användbarhet och begriplighet.

Sollentuna

Det finns ett växande behov av vägledning och utbildning kring digitala verktyg – från fysiska enheter till appar och webbtjänster. För att möta detta behov samarbetar biblioteket med olika aktörer, med målet att minska den digitala klyftan. Att möjliggöra delaktighet i den digitala utvecklingen är en viktig demokratifråga med stor folkbildande betydelse.

Det här ska biblioteken göra:

- kompetensutveckla biblioteksmedarbetare för att kunna ge besökare bättre stöd i digitala frågor
- tillhandahålla användarvänliga digitala tjänster och resurser
- erbjuda individuell vägledning utifrån besökares behov
- samarbeta med relevanta aktörer för att öka kunskapen om informationsteknik
- erbjuda föreläsningar och aktiviteter som stärker digital kompetens
- tillgängliggöra litteratur som stödjer digital kompetens och fördjupning

5. Planering, genomförande och uppföljning

Bibliotekens fokusområden ska genomföras inom den ordinarie målstyrningsprocessen i kommunen. Aktiviteter och indikatorer för att följa upp arbetet med de prioriterade områdena konkretiseras i verksamhetsplanen som revideras varje år. Folkbibliotekens verksamhet ingår i kultur- och fritidsnämndens löpande kvalitetsuppföljning.

Sollentuna

Revideringshistorik

Antagen av kommunfullmäktige 2025-12-11 § 136, dnr KS-2025/01445 att gälla från och med
2026-01-01